

Prof. Dr. Atilla Bir / Saygı Buluşması: “MÜHENDİSLİK TARİHİMİZ”

11 Temmuz 2019

EMO Basın

Emekli olduktan sonra Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nden davet aldım ve böylece ikinci bir hayata başladım. Yani bir hayatı sona erdirip, kontrol mühendisliğinde geçen uzun bir serüvenin ardından bilim tarihine yeniden başlamış oldum.

MÜHENDİSLİK TARİHİMİZ

Mühendislik tarihi aslında İTÜ'nün tarihidir. Bu konuyu sizlere aktarmak istiyorum. Yaklaşık beş yıl önce İstanbul Üniversitesi'nde yayınlanan “Osmanlı Araştırmaları” dergisinde bu konuyu detaylı bir şekilde incelemiştim. Ayrıca, İTÜ'nün yayınladığı ve iki baskı yapan bir kitapta da katkılarım oldu.

Tarih konusunda bir karışıklık var. Ben 1775 diyorum; fakat bazılarının göre ve aslında doğrusu 1883. 2016'da hazırladığım bir sunumda bu konuya değinmiştim. 1775'i baz alırsak 2016 itibarıyla 242 yıllık bir geçmiş ortaya çıkıyor. Ancak, 1883'ü esas alırsak 133 yıllık bir tarihimiz var. Peki, aradaki fark nedir?

İTÜ ROZETİ

Rozetimizden başlamak istiyorum. Soldaki rozetin tek olduğunu düşünüyordum; ancak koleksiyonlarda bulunuyormuş ve bir müzayedede satıldı. Ben de talip olup aldım. Rozet, 1926 tarihli; yani harf devriminden bir yıl önceye ait. O dönemde Talebe Cemiyeti bir rozet oluşturma gereği duymuş. İTÜ kitabında bu rozetle ilgili anılar yayımlandı; ancak anılar kitabında rozetin mevcudiyeti belirtilmemiş. Uzun süre ikinci rozet kullanıldı; bunun üzerinde 1883 yazıyor. Bugün kullandığımız rozet ise 1773 tarihini taşıyor. Oysaki doğru tarih 1883'tür. Bu konu çeşitli rektörler ve tarihçiler

tarafından tartışıldı; ancak masraflı olacağı düşünülerek değiştirilmedi.

1883, Sivil Mühendislik Okulu'nun açılış yılıdır. 1773'te açılan ise Askeri Mühendislik Okulu'dur. Bugün mezun olanlar 1883 tarihli okulun diplomasını almaktadır.

OSMANLI ORDUSU VE TEKNOLOJİ

Osmanlı Ordusu, fethettiği topraklardaki surları aşabilmek için uzun menzilli atış silahlarına ihtiyaç duyuyordu. Tarihçilerimiz genellikle savaşlar, anlaşmalar ve fetihlerden bahseder; ancak hangi teknolojiler kullanıldığını anlatmazlar. Oysa Osmanlı Ordusu, humbara, lağım, patlayıcılar, roket, tüfek ve top gibi silahlarla önemli bir teknoloji geliştirdi.

Levni tarafından çizilen bir Osmanlı akıncısı resmi çok dikkat çekicidir. Akıncının elindeki Türk yayı, döneminin üstün bir silahıydı. Osmanlılar bu silahın menzilini bir kilometreye kadar çıkarmıştı. İlginç olan, batıda bu silahların menzili ancak 300-400 metreydi. Akıncılar, bu hafif ve güçlü silahlarla düşmanlarını kolayca etkisiz hale getirebiliyordu.

Osmanlı ordusunda topçu bataryaları önemli bir yer tutuyordu. Minyatürlerde gösterildiği gibi lağımclar, surların altına tüneller kazıyor ve patlayıcılar yerleştirilerek surların çökmesini sağlıyordu.

Osmanlı donanması, 1770'te Çeşme Deniz Felaketi'ni yaşamış ve Rus donanması tarafından tamamen yakılmıştı. Bu felaket Osmanlı'daki teknolojik geriliğin fark edilmesine neden oldu. Teknolojiyi takip etmemenin büyük bir hata olduğu anlaşıldı ve Islahat hareketleri başlatıldı.

Bu hareketler sonucunda, 1775'te Mühendishane kuruldu. Daha sonra, İkinci Mahmud döneminde sivil mühendislik okulu açıldı ve yeniçeri ocağı kaldırıldı. Mühendishane, askeri mühendislik alanında yetişmiş seçkin bireyler yetiştirilerek Osmanlı ordusunu modernize etmeye başladı.

Osmanlı Devleti, Humbaracı Ahmet Paşa, Baron de Toth gibi uzmanları getirerek modern topçuluk ve askeri mühendislik alanında büyük ilerlemeler kaydetti. 1773'te kurulan İmparatorluk Deniz Mühendishanesi, gemi inşaatı ve harita yapımında uzman personel yetiştirmeye başladı. Demek ki iki okul kuruluyor: Bir tanesi Denizcilik Okulu, diğeri ise Kara Okulu olarak. Şimdi Mühendishane'nin kuruluşuna gelelim. Mühendisha-

ne, eski bir haritada yer almakta. Aslında bu okullar, askeri birliklerin elit kısımlarını yerleştiren ve onları yetiştiren kurumlar. Küçük okullar bunlar. Bu okullar, kurmay sınıfı gibi, uzmanlaşmış insanları yetiştirmeye çalışıyorlar. Ayrıca burada bir de akademi kuruluşu.

O dönemde, elçiliklerin yazdığı bir rapor elimizde. Bir elçi Paris'e, Mühendishane'nin açılışı ile ilgili bir rapor yazıyor. Arşivde, "Minister de Zafer Etranjer Paris, Korrespondans Politik Türkiye, vol. 161" başlığı altında bulunuyor. Ben de bu raporu tercüme ettim.

Rapor, 3 Mayıs 1775 tarihli. Resmî belgede 75 yılı geçiyor. Raporda, Paris Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen 10 numaralı raporda: "29 Nisan'da Tersane Amiri Saint-Termurviran ve İngiliz asıllı Mustafa Ağa'nın idaresinde Mühendishane'nin açılmıştır. Açılıştan, sarayda mevcut bazı matematik aletleri kötü durumda bulunmuş ve bu aletler, bizzat onarıp kullanılabilir hale getirilmiştir. 10 kadar hevesli öğrenciyle derslere başlanmış" yazmaktadır.

Demek ki, ilk Mühendishanenin 10 öğrencisi varmış. Bu belge, elimizdeki en eski belge. Arkadaşım tarafından Paris'teki arşivlerden temin edildi. Bu rapor, hiçbir şüpheye yer bırakmadan, Mühendishanenin 29 Nisan 1775 tarihinde Baranütut'un nezaretinde, Tersane Amiri Saint-Termurviran ve İngiliz asıllı Mustafa Ağa'nın idaresinde açıldığını kanıtlıyor. İlginç bir şekilde, İngilizler Türk ismi alıp Mustafa Ağa oluyorlar ve burada aynı zamanda öğretmenlik yapıyorlar.

Peki, 73 nereden geliyor? 73, aslında bu işin ilk fermanını işaret ediyor. Yani, 1773'te bu karar alınıyor; Mühendishane kurulacak deniliyor. Ama açılış 1775'te yapılıyor, yani iki yıl sonra. Mühendishanenin ilk binasının resmi yıllarca beni meşgul etmiş bir resimdir. İstanbul'da nerede olabilir diye düşündüm. Ancak, kesinlikle bu bina İstanbul'da yok. Ama dikkatimi çeken birkaç özellik var. Bir yol var, ancak çok iyi bir yol değil. Üzerinde insanlar var. Ayrıca, çok ilginç bir parmaklık var. Bir ara kapı gibi görünüyor. Nerede olabilir diye uzun uzun düşündüm. Aslında bu resim, bahsettiğimiz raporda da yer alıyor. Yani, Fransa'ya yazılmış olan raporda bulunuyor. Çözüm, bu kitapta bulunan ikinci bir resimle ortaya çıktı. Burada, parmaklığı tekrar gördüm. Demek ki, bu bina, o parmaklığın bulunduğu yerin yanında. Ancak, bu bina da yok. Fakat ne olduğunu biliyoruz. Bu bina, Humbarane Kışlası, ilk yapılan kışlalardan biri. Burada bir resmi de var. Haliç'te, Sütlüce'de büyük bir bina inşa edilmiş, yani bir kışla yapılmış. O kışlanın ortasında da bir cami var. Çünkü genellikle kışlalara, askerlerin dua etmelerini sağlamak için camiler ekleniyordu. Mahmut Raif Efendi'nin kitabında bu konuda bilgi yer alıyor.

1782'de, o dönemde mevcut olan bir binanın yanında yer alan Humbaracı Kışlası'nda bir mühendishane bulunuyordu. Sadrazam Hamit Paşa, Osmanlı-Rusya mücadelesi çerçevesinde Fransa'dan çok sayıda mühendis ve askeri uzman talep etti. Gelenler arasında J.

Gabriel Monnier ve Lafitte Clavé gibi isimler vardı. Bu mühendisler özellikle istihkam ve topçuluk alanlarında eğitim vermeye başladılar. İlk dersler, 28 Ekim 1784'te Aydınlık Vakası sırasında gerçekleştirildi.

1786'da Fransa ile Rusya arasında bir ittifak kurulunca, Fransız mühendisler geri çağırıldı. Ancak yeni açılacak mühendishane için Osmanlı tarafında yeni hocalar görevlendirildi. Bu hocalardan biri de Mühendishane-i Berrî-i Hümayun'un ilk baş hocası olan Hüseyin Rıfkı Tamani idi. Tamani, Osmanlı mühendislik eğitiminin önemli isimlerinden biri olarak burada dersler vermeye başladı.

III. Selim döneminde, Osmanlı ordusundaki mühendislerin daha sistemli bir eğitim almasını sağlamak amacıyla "Mühendishane-i Sultanî" adlı yeni bir okul kuruldu. 1795'te tamamlanan bu okul, kara ordusunun topçularını ve istihkam subaylarını yetiştirmek üzere hizmete açıldı. İnşaat çalışmaları 1796'ya kadar sürdü.

Mühendishanenin kapsamı zamanla genişledi ve öğrenci sayısı arttı. Medrese sistemine benzer bir eğitim modeliyle başlayan bu süreç, zamanla daha kurumsal bir yapıya dönüştü. Yeni bina, 1795'te inşa edilip 1881'de yenilendi. O dönemde sahil yolu henüz açılmamış olduğu için deniz cephesi doğrudan kıyıya bakıyordu. Günümüzde bu bina hâlâ ayakta olup askeri amaçlarla kullanılmaktadır. Üzerindeki yazıtlarda "İstanbul Askeri Alma Başkanlığı" ifadesi okunabilmektedir.

YENİÇERİ OCAĞINDAN OSMANLI ORDUSUNA

II. Mahmud dönemine geldiğimizde, onun Osmanlı tarihinde trajik bir figür olduğunu görüyoruz. Kendisi oldukça duygusal bir padişah olarak bilinir ve annesinin Fransız olduğu yönünde söylentiler vardır. 15 Haziran 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldıran Vaka-i Hayriye gerçekleşti. Sultan II. Mahmud, genç yaşta öldürülen Genç Osman'ın trajedisinden derin etkilendiği için Yeniçerilere karşı büyük bir nefret besliyordu. Onları bir tehdit olarak gördüğü için köklü bir değişim kararı aldı ve Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırdı.

Bu dönemde, Humbaracı Kışlası'nın eski hali ve ortasındaki cami dikkat çekiciydi. Sol tarafında yeni yapılan Mühendishane-i Berrî-i Hümayun binası yer alıyordu. Büyük bir yapı olan bu mühendishane, Osmanlı'nın askeri ve mühendislik eğitiminde önemli bir merkez hâline geldi.

Ayrıca, İngiliz Selim Efendi isimli bir matematikçi, "Usul-ı Hendese" adlı bir geometri kitabını tercüme etti. Bu eser, Osmanlı'daki nadir mühendislik kitapları arasında yer alır ve matematik eğitimi açısından önemli bir kaynaktır.

Bu dönemde artık mühendishanede kitaplar temel alınmaya, bilimsel çalışmalar yapılmaya başlanıyor. Ordunun modernleşmesi için sistemli bir eğitim süreci oluşturuluyor.

tarihimizden...

Başhoca İshak Efendi, Osmanlı'nın en önemli bilim insanlarından biridir. Ahmet Ziya tarafından 1926'da yapılmış temsili bir resmi bulunmaktadır. Yahudi asıllı olan İshak Efendi, Osmanlı İmparatorluğu'nda tercümanlık yapmış, ancak zekâsı ve yetkinliği sayesinde mühendishanenin baş hocası olmuştur. Uzun yıllar burada ders vermiş, pek çok kitap yazmış ve tercüme etmiştir. En bilinen eseri, dört ciltlik bir bilim kitabıdır. Bu eser, A'dan Z'ye kadar mühendislik konularını detaylı bir şekilde ele alır ve dört yıl boyunca öğrencilere okutulmuştur.

İkinci Abdülhamid dönemine gelindiğinde, askeri okulların sadece istihkam ve topçu yetiştirmekle sınırlı kaldığı, ancak sivil mühendis ihtiyacının da doğduğu fark edilir. Bu eksikliği gidermek için 1884'te, Mühendishane-i Berrî-i Hümayun'a bağlı, ancak Tophane Müşirliği ve Nafiha Nezareti (Bayındırlık Bakanlığı) tarafından ortaklaşa yönetilen yeni bir okul açılır. Bu yeni okul, Galatasaray Lisesi ve Dârüşşafaka mezunlarının da mühendislik eğitimi almasını amaçlıyordu. Böylece, biri askeri diğeri sivil olmak üzere iki mühendislik okulu paralel şekilde faaliyet göstermeye başlar.

8 Ekim 1883'te Ceride-i Havadis gazetesinde, Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin açılışıyla ilgili resmi bir ilan yayımlanır. İlanda, 100 kişilik kontenjanın olduğu, Mekteb-i Sultanî, Mekteb-i Rüştiye Askeriye ve Darüşşafaka öğrencilerinin başvurabileceği belirtilir. Ancak başlangıçta halk bu okula fazla ilgi göstermez. Askerlik, toplumda daha prestijli görüldüğü için öğrenciler askeri okulları tercih eder. Ancak zamanla sivil mühendislik eğitimi de önem kazanır.

İstihkâm bölgesinin arka tarafında yeni bir bina inşa edilir ve 28 Ekim 1884'te burada eğitim başlamış olur. Böylece, Osmanlı'da ikinci bir mühendislik okulu kurulmuş olur. Fakat bu kez eğitim tamamen sivil mühendisler yetiştirmeye yöneliktir.

Eski Humbaracı Kışlası'nın bulunduğu yerdeki yapı yıkılır ve yerine yeni bir bina inşa edilir. O dönemde, bugünkü E5 otoyolu henüz yoktur. Humbaracı Kışlası'nın içinde yer alan eski cami ise günümüze kadar ayakta kalmayı başarır.

Yeni yapılan mühendislik okulu binası, dönemin mimari anlayışına uygun şekilde inşa edilmiştir. Eski binanın yerine yapılan bu yeni yapı, Osmanlı modernleşme sürecinin bir parçası olarak eğitim alanında da büyük bir değişimi temsil etmektedir.

Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin açılışının ardından, burada eğitim gören öğrenciler için özel kıyafetler tasarlanır. Okul üniformalarında piringten yapılmış özel bir plaka bulunur. Plakanın sol tarafında "Hendese", sağ tarafında ise "Mülkiye" yazmaktadır. Bu üniformalardan biri günümüzde İstanbul Teknik Üniversitesi arşivlerinde korunmaktadır.

İlk mezunların toplu fotoğrafı da İTÜ arşivlerinde yer almaktadır. 1883-1889 yılları arasında mezun olan öğrencilerin bir kısmı bu fotoğrafta görülmektedir. O dönemde öğrenciler, geldikleri şehir veya semt ile anılırdı. Örneğin, "Üsküdarlı Ahmet Fehmi" veya "Tophaneli Ahmet Hamdi" gibi isimlendirmeler yapılırdı.

Bu dönemde mühendislik eğitimi artık askeri ve sivil olarak ayrılmış, Osmanlı'nın altyapı ve bayındırlık faaliyetlerine yön verecek yeni nesil mühendisler yetiştirilmeye başlanmıştır.

Mühendisler, topluca bir fotoğraf çekirmiş Halıcıoğlu'nda, 1880-1881 yıllarında. Bu kare, arşivlerde yer alan ünlü bir fotoğrafın bir parçası. Aslında, fotoğraf mühendishane öğrencilerinin atölyede çalışmalarını gösteriyor. Ama biraz da poz verilmiş elbette. Bir kartpostal bu... Üzerinde ölçüm yapıyorlar. Sali Dorian, Troupe de Génie diye Fransızca not düşünülmüş. Ama bu fotoğraf, Halıcıoğlu'ndaki Mühendishane Mektebi'nin jeoloji derslerinde verilen eğitimin derinliğini gözler önüne seriyor. Gerçekten ilginç bir detay...

Uzun süre boyunca, bu fotoğrafın açıklaması bile yoktu. Sadece bir çizim olarak duruyordu. Ama insan zihni, bir süreklilik yaratmak için kaybolan şeyleri bulmayı başarır. Ve bir gün, bir rüyada, ben bunu buldum. Bu bir hazineydi. Som altın... Sadece beş altın fiyatına, yani bin liraya aldım. Ama bana sorarsanız, değeri bundan çok daha fazlaydı.

Abdülhamid, birinciye altın madalya, ikinciye gümüş madalya takmış. Ne yazık ki madalyanın arkasında bir isim yok. Kime verildiği bilinmiyor. Hiç kullanılmamış. Sadece bir kasada, bir depoda saklanmış... Arada bir çıkarılıp gösterilmiş. Eğer bir isim kazanmış olsaydı, değeri bambaşka olurdu.

MÜHENDİSLİK EĞİTİMİNİN BUGÜNÜNE GELİRKEN

Şimdi sizi, benim gezindiğim dükkânların derinliklerine götürmek istiyorum. Sahafları dolaşırsanız, inanılmaz şeyler bulabilirsiniz. Eski ciltler, nadir eserler, unutulmuş belgeler... Ben, bozulmamaları için bu eserleri ciltlettirdim. Ve bir gün, olağanüstü bir şeyle karşılaştım: İlk mezunların karneleri ve yıllık raporları! Osmanlı tarafından bastırılmış, padişaha sunulmuş. İlk

mezunların listeleri tek tek yazılmış. Aldıkları dersler, gördükleri konular ayrıntılarıyla kayıt altına alınmış. Küçük bir risale halinde... Bunlardan iki tane buldum. Ve içindeki bilgiler, bir dönemin eğitim anlayışını gözler önüne seriyordu.

Hicri 1306 ve 1307 yılları, Miladi 1889 ve 1890 yıllarındaki sınavlar, notlar, kim hangi dersleri almış, hepsi yazılı.

Bir bakalım: Dersler: Fransızca, Fenn-i Mimarî (Mimarlık Bilimi), Turuk-u Adliye (Yol Bilimi), Hendese-i Misliye (Geometri), Cebir, Trigonometri, Analitik Geometri, Osmanlı Coğrafyası, Teknik Resim, Bina Resimleri, Fizik, Kimya, Mekanik, Diferansiyel ve İntegral Hesap, Jeoloji, Topografya, Demiryolları, Köprüler, İnşaat Malzemeleri.

Müfredat, ağırlıklı olarak inşaat mühendisliği üzerine. Bir sivil mühendislik okulu. Matematik ve mühendislik uygulamalarına odaklanmış, güçlü bir eğitim anlayışı var. Birinci sınıfta 18, ikinci sınıfta 22, üçüncü sınıfta 15, dördüncü sınıfta 19, beşinci sınıfta 25 ders var.

Peki, bu diplomalar nerede kullanılıyordu? Bu öğrenciler, mezun olduktan sonra hangi görevlerde yer aldı?

Hicaz Demir Yolu o zamanlar devam ediyordu ve Hicaz Demir Yolu aslında bizim mühendislik okullarımızın bir eseri. Şam İstasyonu, Lawrence'ın sonradan perişan ettiği ve patlattığı, şu anda neredeyse hiçbir traversinin bulunmadığı ve neredeyse nerede geçtiğini bilemediğimiz ancak Medine'ye kadar uzanan Hicaz Demir Yolu, mühendislik okullarımızın bir başarısıydı.

Bu arada, İstanbul Üniversitesi'ne bağlı bir Elektromekanik Enstitüsü vardı. Bu enstitü, Zeynep Hanım Konağı idi zamanında, şu anki Edebiyat Fakültesi'nin olduğu yerde, Vezirciler'deydi. Bu konak sonrasında büyük bir patlamada yandı ve yerine yeni bir bina yapıldı. Bu Elektromekanik Enstitüsü sonrasında Teknik Üniversite'ye bağlandı ve elektrik mühendisliğinin temelleri burada atıldı. Örneğin, hocalarımızdan biri olan Boris Bey, İstanbul Üniversitesi'nden gelen bir kişiydi.

Hasan Ali Yücel bir açılışta yaptığı konuşmada, "Bu işin bize göresi olmaz, ileri memleketler nasıl yapıyorsa, ona uymak zorundayız. Bunun hakiki adı Politekniktir." demişti. O zamanki hükümet de Teknik Üniversite'nin kurulması için çalışıyordu. 1944'te Teknik Üniversite kuruldu ve büyük hizmetler geçti. Teknik Üniversite Kütüphanesi'nde bu konuşmaya ait bir resim vardır. O resmin altında, "İstanbul Teknik Üniversitesi'ne yüksek dereceden saygılarımla 23 Mayıs 1945 Hasan Ali Yücel" yazısı bulunuyor. Bu resim Teknik Üniversite'nin tarihinde önemli bir yer tutuyor.

Resmin üzerinde yer alan kişilerin kimler olduğunu merak ettim. Eski hocalarıma sordum ama çok az kişi hatırlıyordu. Benim bildiklerimi burada paylaşıyorum.

Örneğin, ilk sırada Sait Kuran, ikinci sırada Ali Fuat Berkmen yer alıyor, üçüncü sırada ise İlhami Cıvaoglu, Makine Fakültesi'nden, ve daha pek çok isim yer alıyor. Ancak bazı isimleri hala çözemediğimiz için belirsizlikler var.

Diplomaların sıralamasına baktığımızda, ilk lisans diplomasının 1888'de verildiğini görüyoruz. Bu, Beşiktaşlı Emin'e verilmiş. 1936'da ilk elektromekanik diplomasını alan Niko adında bir Rum öğrencisi bulunuyor. 1940'ta ise ilk kadın elektrik mühendisi olan Senia Menküer diplomasını almış. Bütün bu bilgiler, elektrik mühendisliğinin temellerinin nasıl atıldığını gösteriyor.

Teknik Üniversite, aslında başlangıçta bir inşaat üniversitesiydi. Demir yolu, inşaat gibi bölümler ön plandaydı. Ancak zamanla elektromekanik ve elektrik mühendislikleri de bu fakülteye dahil oldu. Elektrik mühendisliği, güçlü akım ve zayıf akım gibi alanlara ayrıldı ve bilgisayar mühendisliği de buna eklenerek gelişmeye devam etti.

Bugün İstanbul Teknik Üniversitesi, sadece mühendislik bölümleriyle değil, çeşitli enstitüler ve fakültelerle büyük bir üniversite haline geldi. İnşaat, mimarlık, makine, elektrik, elektronik gibi bölümler yanı sıra meteoroloji, işletme, uçak ve uzay bilimleri gibi farklı alanlarda da eğitim vermeye başladı. Bu büyük dönüşüm, o zamanların mühendislik okullarının kurulduğu ilk temellerin devamıdır.

Elektrik mühendisliği üzerine yapılan çalışmalar, bugün geleceğe ışık tutuyor. Eski hocalarımızın emekleri sayesinde bugün bu üniversite, mühendislik alanında çok önemli bir yer edinmiştir.

Bu süreç içinde önemli bir noktaya değinmek gerekirse, Yeniçeri Ocağı'nın kapanması Osmanlı İmparatorluğu'nun hem ilerlemesinin hem de batışının önemli bir dönüm noktasıydı. Bu ordu, zamanında padişahı koruyan ve savunma görevini üstlenen bir yapıydı. Ancak zamanla dejenere olmuş ve padişahın emriyle yok edilmiştir. Bu, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki büyük değişimlere bir örnektir.

Tekrar dönüp bakıldığında, mühendislik okullarımızın ve üniversitelerimizin, İstanbul'un tarihindeki önemli yapılarla, eğitim kurumlarıyla bağlantılı bir geçmişi olduğu açıkça görülmektedir. İstanbul Üniversitesi'nden ayrılıp Teknik Üniversite'ye bağlanan bu köklü gelenek, bugün hala devam ediyor.

Bütün bu bilgiler ışığında, mühendislik tarihimizin bir parçası olan bu geçmişin gelecekteki nesillere aktarılması çok önemli. Çünkü bu değerli miras, zamanla unutulmak yerine daha da önem kazanacak. Öğrenciler ve öğretim üyeleri olarak, bu mirasa sahip çıkmak, geçmişten öğrenmek ve geleceğe katkı sağlamak bizim sorumluluğumuzdur.